

C. U. SHAH UNIVERSITY

Summer Examination-2020

Subject Name: Human Resources Management -I

Subject Code: 4CO03HRM1

Branch: B.Com (Gujarati)

Semester: 3

Date: 13/03/2020

Time: 02:30 To 05:30

Marks: 70

Instructions:

- (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
- (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed.
- (3) Draw neat diagrams and figures (if necessary) at right places.
- (4) Assume suitable data if needed.

- Q-1 Attempt the following questions: (14)**
- a) કોઈ પણ વ્યવસ્થાતંત્રની સફળતાનું રહસ્ય કોના પર આધારિત છે? 1
 (a) માનવ તત્ત્વ પર (b) યંત્ર સામગ્રી પર (c) માલસામગ્રી પર (d) બજાર પર
- b) સંચાલન એટલે માત્ર જડ સાધન – સામગ્રીની ગોઠવણી નહિ પણ એ તો છે ચેતનવંતા માનવોની વિકાસ માટેની.... 1
 (a) પ્રક્રિયા (b) પ્રકૃતિ (c) પ્રતિજ્ઞા (d) આમાંથી એક પણ નહિં
- c) માનવ સંસાધન આયોજન કોનું અવિભાજ્ય અંગ છે. 1
 (a) સંચાલનનું (b) દોરવણીનું (c) અંકુશનું (d) આયોજનનું
- d) માનવ સંસાધન આયોજન એટલે પ્રાપ્ય માનવ સંસાધનનો કેવો ઉપયોગ? 1
 (a) શ્રેષ્ઠ (b) સામન્ય (c) જીવન્ય (d) મધ્યમ
- e) એ કાર્યનો વિસ્તૃત અભ્યાસ છે, જ્યારે કાર્યવર્ણન એ ટૂંકસાર છે. 1
 (a) કાર્યવર્ણન (b) કાર્યવિશ્લેષ (c) કાર્યમૂલ્યાંકન (d) આમાંથી એક પણ નહિં
- f) કાર્યવિશ્લેષ પહેલાં કરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ કાર્યવિશ્લેષણની વિગતોનો ઉપયોગ કર્યા પછી કરવામાં આવે છે. 1
 (a) કાર્યમૂલ્યાંકન (b) કાર્યવિશ્લેષ (c) કાર્યવર્ણન (d) આમાંથી એક પણ નહિં
- g) એટલે યોગ્ય જગ્યા માટે, યોગ્ય સંખ્યામાં, યોગ્ય સમયે, યોગ્ય માણસો પ્રાપ્ત કરવા. 1
 (a) નિયુક્તિ (b) પસંદગી (c) ભરતી (d) આમાંથી એક પણ નહિં
- h) નક્કી કરાયેલા ઉમેદવારોને કયા કાર્ય પર મૂકવો તે નક્કી કરવું અને તે કાર્યની સોંપણી કરવી તેને શું કહેવાય? 1
 (a) ઈન્ટરવ્યૂ (b) પરિચય (c) નિયુક્તિ (d) કસોટી
- i) કામદારોએ જેટલો સમય કામ કર્યું હોય તે પ્રમાણે વેતન આપવાની પ્રથાને કઈ વેતન પ્રથા તરીકે ઓળખાય છે? 1
 (a) કાર્યવેતન પ્રથા (b) વ્યક્તિગત પ્રોન્સાહન

- (c) સમય વેતન પ્રથા (d) સામૂહિક પ્રોત્સાહન
- j) ઓછું વેતન એ ઘણી કરકસર છે. 1
 (a) મોટી કરકસર (b) મધ્યમ કરકસર
 (c) ખોટી કરકસર (d) આમાંથી એક પણ નહિં
- k) અછત, માંદગી, બેકારી, ગંદકી અને અજ્ઞાનતાના પાંચ મહાદાનવો ઉપરનું આક્રમણે છે? 1
 (a) મજૂર સલામતી (b) માલિક સલામતી
 (c) સામાજિક સલામતી (d) ગ્રાહક સલામતી
- l) મજૂર કલ્યાણની જવાબદારી કોઈ એક પક્ષની મજૂર, માલિક, સરકાર, સમાજની એકપક્ષીય 1
 નથી તો કેટલા પક્ષીય છે?
 (a) કોઈ પક્ષની નહિ (b) દ્વીપક્ષીય (c) ત્રીપક્ષીય (d) સર્વપક્ષીય
- m) ભારતમાં ઔદ્યોગિક સંગઠન ચળવળની શરૂઆત કયા વર્ષથી શરૂ થઈ? 1
 (a) 1857 (b) 1878 (c) 1875 (d) 1887
- n) એટલે પોતાના કાર્યજીવનના સંજોગોની જાળવણી કે સુધારણા કરવાના હેતુથી વેતન 1
 મેળવનારાઓનું સત્તા સત્તા મંડળ.
 (a) રાષ્ટ્રીય સંઘ (b) માલિક મજૂર સંઘ (c) માલિક સંઘ (d) મજૂર સંઘ

Attempt any four questions from Q-2 to Q-8

- Q-2 Attempt all questions (14)**
 (a) માનવ સંસાધન સંચાલનના આવશ્યક તત્ત્વો ચર્ચો. 7
 (b) તફાવત આપો: માનવ સંસાધન સંચાલન અને કર્મચારી સંચાલન. 7
- Q-3 Attempt all questions (14)**
 (a) માનવ સંસાધન ભરતીનાં આંતરીક અને બાહ્ય પ્રાપ્તિસ્થાનો કયા છે, સમજાવો. 14
- Q-4 Attempt all questions (14)**
 (a) માનવ સંસાધન ભરતીનાં આયોજનની જરૂરિયાતો જણાવો. 7
 (b) માનવ સંસાધન આયોજનને અર્થ આપી, તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7
- Q-5 Attempt all questions (14)**
 (a) ટૂંકનોંધ લખો: સમય વેતન પ્રથા અને કાર્ય વેતન પ્રથા. 7
 (b) આદર્શ વેતન પ્રથાના લક્ષણો ચર્ચો. 7
- Q-6 Attempt all questions (14)**
 (a) કાર્યવિશ્લેષના લાભો સમજાવો. 7
 (b) કામગીરી મૂલ્યાંકનના ગેરફાયદા 7
- Q-7 Attempt all questions (14)**
 (a) કામદાર મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિની જરૂરિયાત અને તેના કારણો ચર્ચો. 7
 (b) કામદાર કર્મચારી આરોગ્ય અંગેની જોગવાઈ સમજાવો. 7
- Q-8 Attempt all questions (14)**
 (a) ભારતમાં મજૂરસંઘોની ખામીઓ જણાવો. 7
 (b) મજૂરસંઘના વિકાસ માટેના સૂચનો ચર્ચો. 7

